

ArtsEqual -hankkeen kuulumisia ja taiteen perusopetuksen toimenpidesuosituksset

Marja-Leena Juntunen
Taideyliopiston Sibelius-Akatemia
ArtsEqual-tutkimushanke

www.artsequal.fi

SUOMEN MUSIIKKIOPPILAITOSTEN LIITON KEVÄTPÄIVÄT
Tutkimus ja taidekasvatus -keskustelutilaisuus
6.4.2018 Karjalatalo

ArtsEqual (2015-2021)

The Arts as Public Service: Strategic Steps towards Equality

Suomen Akatemian Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama tutkimushanke, joka pyrkii ajattelemaan taiteiden ja taidekasvatuksen roolia yhteiskunnassa uudelleen

1. tunnistamalla **epätasa-arvoa tuottavia sosiaalisia mekanismeja**
 2. hahmottamalla **osallistavien taidekäytäntöjen** vaikutuksia hyvinvoinnille
 3. teoretisoimalla taiteiden ja taidekasvatuksen sosiaalista merkitystä **systemisestä näkökulmasta** sekä
 4. ehdottamalla **uusia tasa-arvoa tuottavia toimenpiteitä.**
- www.artsequal.fi

ArtsEqualin tutkimusryhmät

1. **Arts@School** (Eeva Anttila)
2. **Basic Arts Education for All** (Marja-Leena Juntunen)
3. **Arts in Health, Welfare and Care** (Kai Lehtikoinen)
4. **Socially Responsible Arts Institutions and Artists** (Sari Karttunen)
5. **Impacts of the Arts on Equality and Well-being** (Pia Houni)
6. **Visions: Systems Analysis and Policy Recommendations** (Heidi Westerlund)

Basic Arts Education for All -tutkimusryhmä

Professori Marja-Leena Juntunen (ryhmänjohtaja),

Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Professori Lauri Väkevä, (ryhmänjohtaja 2015–16)

Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Professori Heidi Westerlund, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tutkija Marja Heimonen, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tutkija Alexis Kallio, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia (2015–16)

Tutkija Isto Turpeinen, Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu

Tutkija Anna Kuoppamäki, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tutkija Guadalupe López Íñiguez, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tutkija Tuulikki Laes, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tutkija Johanna Hasu, Jyväskylän yo (2017–)

Tohtorikoulutettava Heidi Elmgren Jyväskylän yliopisto (2017–)

Tohtorikoulutettava Sanna Kivijärvi, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tohtorikoulutettava Kati Nieminen, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

Tohtorikoulutettava Hanna Kamensky, Taideyliopiston Sibelius-Akatemia

- Pyrkii tunnistamaan **mekanismeja, jotka tuottavat ja ylläpitävät (epä)tasa-arvoa** TPO:ssa (rakenteet)
- Nostaa esiin ja tutkii olemassa olevia ja kokeilee uusia **institutionaalisia ja pedagogisia käytäntöjä** (yhteistyössä TPO:n ja muiden taidekasvatuskentän toimijoiden kanssa) edistääkseen **taidekasvatuksen saavutettavuutta, tasa-arvoa, inklusiota, yhteisöllistä sitoutumista ja hyvinvointia** (prosessit)
- Tuottaa **toimenpidesuosituksia**, joita voidaan käyttää ed mainittujen tavoitteiden saavuttamiseen.

Näkökulmia (epä)tasa-arvon tarkasteluun

- TPO:n historialliset, poliittiset, rakenteelliset, taloudelliset, ideologiset ja pedagogiset lähtökohdat
- Sukupuolinen (epä)tasa-arvo
- Kulttuuristen vähemmistöjen oikeudet
- Eritystarpeiset oppijat
- Elinikäinen oppiminen
- TPO:n suhde muihin taidekasvatusjärjestelmiin ja instituutioihin
- Alueelliset erot kysynnässä ja tarjonnassa
- Laatu ja arviointi

Ryhmän tapaustutkimuksia:

Historialliset, poliittiset, rakenteelliset, taloudelliset, ideologiset ja pedagogiset lähtökohdat

➤ Lauri Väkevä & Heidi Westerlund (SibA):

- TPO systeeminä
- institutionaalisten siilojen purkaminen
- miten sosiaalisten innovaatioiden avulla voidaan lisätä institutionaalista joustavuutta

➤ Hanna Kamensky (SibA): *Claiming the Third Space in TPO: a case study of possibilities to create diversity in Finnish music institutions*

- Sosiaaliperustainen musiikin opiskelu TPO-oppilaitoksessa
- Flora-hanke, jossa tehdään sektorirajat ylittävää yhteistyötä (sosiaalitoimi, mus. opisto) TPO:n (taloudellisen) saavuttavuuden edistämiseksi

Historialliset, poliittiset, rakenteelliset, taloudelliset ja ideologiset lähtökohdat

➤ Kati Nieminen, SibA:

- Yritystoiminnan merkitykset taiteen perusopetuksen musiikinopetuksessa koulutuksellisen tasa-arvon ja demokratian näkökulmista

Historialliset, poliittiset, rakenteelliset, taloudelliset, ideologiset ja pedagogiset lähtökohdat

➤ Lauri Väkevä:

- TPO:n rehtoreiden ja muiden hallinnon työntekijöiden puheen analysointi: mm. miten systeemin toimintaa perusteellaan ja miten systeemin tulisi toimia.

➤ Heidi Elmgren, JY:

- Musiikkiopisto-opiskelijoiden kokemuksista ulossulkemisista ja mukaan ottamisista suomalaisissa musiikkiopistossa (väitös)
- Musiikkiopistotoimijat ja ulossulkeminen - opettajien ja rehtorien näkökulma (post doc)

Historialliset, poliittiset, rakenteelliset, taloudelliset, ideologiset ja pedagogiset lähtökohdat

- **Tuulia Tuovinen (SibA):** Musiikilliset protagonistit – etnografinen tapaustutkimus oppilaslähtöisyydestä soiton ryhmäopetuksessa
 - Miten lapset ja nuoret rakentavat omaa musiikillista oppimisympäristöään, jos heidän aktiivista toimijuuttaan tähän tuetaan?
 - Millaisia haasteita oppilaslähtöisen oppimisympäristön rakentaminen opetukselle asettaa?
 - Minkälaista on laaja-alainen, nykypäivän ja tulevaisuuden tarpeisiin soveltuva musiikin pedagogiikka, joka tukee oppilaiden moninaisuutta ja yksilöllisiä tarpeita?

Sukupuolten välinen tasa-arvo

- **Isto Turpeinen, Teak:**
 - Pojat ja taiteen perusopetus: Status Quo?
- **Anna Kuoppamäki, SibA:**
 - Väitöstutkimus "Gender Lessons. Girls and boys negotiating learning community in Basics of Music"
 - → (post doc) Nuorten musiikinoppimisen polut formaaleissa ja informaaleissa oppimisympäristöissä

Kulttuuristen vähemmistöjen oikeudet

➤ Alexis Kallio:

- Saamelaisten kertomukset epätasa-arvosta TPO:ssa
- Tutkimuksessa ilmeni että taidekasvattajien yhteistyössä ei ole aiemmin huomioitu saamelaisten erilaisia maailmankatsomuksellisia tai oppimisen lähtökohtia.
- Kallion yhdessä saamelaistaiteilija-pedagogi-tutkijan kanssa kirjoittamissa julkaisuissa avataan saamelaista tapaa ajatella oppimisesta ja opetuksesta.

➤ Marja Heimonen, SibA:

- Bridging Arts, Justice, and Education
Oikeudenmukaisuutta ja taiteen perusopetusta käsittelevä tutkimusprojekti

Eritystarpeiset oppijat

Konteksti: Musiikin erityispalvelukeskus Resonaari

➤ Tuulikki Laes, SibA: (Väitös)

- demokraattisen musiikkikasvatuksen toteutumisen mahdollisuudet erityisesti vammaisten ja ikääntyvien aikuisten näkökulmasta

➤ Sanna Kivijärvi, SibA:

- Kuvionuotit kasvatuksellisen ja sosiaalisen tasa-arvon edistämisessä

Eritystarpeiset oppijat

➤ Johanna Hasu, JY:

- *Oppimisen vaikeudet pianonsoiton opiskelussa - oppilaiden kokemuksia ja opetuksen keinoja* (väitös)
- Nuotinluvun alkeisvaihe dysfasia-lasten/lukivaikeusriskilasten keskuudessa (post doc)

Elinikäinen oppiminen

➤ Tuulikki Laes, SibA:

- Elinikäisen oppimisen edistäminen TPO:ssa: Myöhäisiän musiikkikasvatus

➤ Miten saavutettavuutta on pyritty edistämään TPO:n piirissä?

- Tähän mennessä tehdyt toimenpiteet – kartoitus (tulossa?)

Keskustelupaperi: Näkökulmia ja ehdotuksia

➤ Alexis Kallio:

Taiteen perusopetus, tasa-arvo ja saamelaisyhteisöt Suomessa

- <http://www.artsequal.fi/documents/14230/0/artsequal+-+2017+syksy+-+toolkit+-+kallio+-+verkkoon+-+2017+10+27.pdf/d6c02016-daa5-461c-8e21-99ee68f20f25>

Tavoite

- herättää keskustelua seuraavista teemoista: saamelais yhteisöihin kuuluvien yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua taiteen perusopetuksen, opetuksen saavutettavuus ja resurssit, kielen elvytys sekä kulttuurisesti kestävä pedagogiikka, (joka tarkoittaa opetusta, joka mm. tukee oppilaiden omaa kulttuuria ja kieltä ja ottaa huomioon kulttuuristen toimintatapojen dynaamisuuden ja jatkuvan muuttumisen).
- Julkaisu kannustaa taiteen perusopetuksen toimijoita yhteistyöhön niin kansainvälisten kuin paikallistenkin saamelaisasiantuntijoiden ja -organisaatioiden kanssa.

LÄHTÖKOHTA: Kunnioitus, Yhteistyö, Oppiminen

- Työkalupakki tarjoaa tietoa konstruktivistisen soitonopetuksen ja musiikin oppimisen keskeisestä tutkimuksesta ja antaa suosituksia opettajille siitä, kuinka soveltaa konstruktivismia käytännössä.
- Konstruktivismi:
 - soitonopetus on kaikilla tasoilla laaja-alaista, joustavaa ja räätälöityä sekä suhteessa oppilaan kiinnostuksenkohteisiin että persoonallisuuteen. Soitonopiskelun tulee tukea jokaisen yksilön omaa ajattelua, autonomiaa ja taiteellista identiteettiä.

Toimenpidesuositus

Laes, Juntunen, Heimonen, Kamensky, Kivijärvi, Nieminen, Tuovinen, Turpeinen, Elmgren (ArtsEqual)

Linnanpuomi, Korhonen (Kulttuuria kaikille -palvelu)

<https://sites.uniarts.fi/documents/14230/0/Saavutettavuus-toimenpidesuositus+%28PDF%29/9143ee82-6222-433f-9538-0a91009c08ba>

Esteettömyys ja saavutettavuus taiteen perusopetuksen lähtökohtana

Tutkimusperustaista taustatietoa
keskustelun tueksi sekä
konkreettisia ehdotuksia
saavutettavuuden ja
esteettömyyden
toteuttamiseksi
kaikilla taiteenaloilla.

OSA-ALUEET:

- Taiteen perusopetuksen tulee olla esteetöntä ja saavutettavaa
- Hallinto- ja organisaatorajat ylittävän yhteistyön lisääminen
- Opettajien täydennyskoulutus ja rekrytointi
- Visio esteettömyyden ja saavutettavuuden toteuttamiseksi taiteen perusopetuksessa
- Fyysinen saavutettavuus
- Taloudellinen saavutettavuus
- Pedagoginen saavutettavuus
- Yhteystietoja ja apua suunnitteluun

Suositus: Taiteen perusopetuksessa on

- Otettava huomioon opetuksen saavutettavuus ja esteettömyys kaikessa päätöksenteossa, strategisessa työssä ja opetuksen kehittämisessä
- Varmistettava oppilaitosten tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien ajantasaisuus
- Huolehdittava, että oppilaitokselle on tehty saavutettavuus- ja esteettömyyskartoitus
- Lisättävä hallinto- ja organisaatorajat ylittävää yhteistyötä
- Tarjottava riittävästi täydennyskoulutusta opettajille

Etsivä kulttuurityö -työkalupakki

- Työn alla, Turpeinen ym.
- Tapausesittelyjen avulla

ARTSEQUAL

www.artsequal.fi

Financier

Consortium Partners

KIITOS!

marja-leena.juntunen@uniarts.fi